

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2 Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Ponovni krvavi spopadi v Berlinu

Komunisti nadaljujejo z demonstracijami in napadi na policijo — Nočna bitka v okraju „Neuköln“ — Prepoved izhajanja glavnega komunističnega glasila „Rote Fahne“ — Odločen nastop berlinske policije proti sovjetskim emisarjem

Berlin, 3. maja. Včerajšnji dan je potekel navzlic pozivom glasila komunistične stranke „Rote Fahne“ še dokaj mirno. Po mestu so se zbirale večje in manjše grupe pripadnikov komunistične bojne organizacije „Rdeča fronta“, ki so poskušali motiti promet in uprizoriti delne demonstracije. Sprčo odločnega in energičnega nastopa berlinske policije, ki je takoj razganjala vsako večjo grupo ljudi, se je posrečilo že v prvi noči vsak njihov poskus. Položaj pa se je poslabšal proti večeru, ko so priredile različne komunistične organizacije po mestnih delih protestna zborovanja proti nastopu berlinske policije na dan 1. maja, ker so se komunistični zborovalci formirali po zaključku protestnih zborov v povorke in hoteli pričeti pohod proti notranjim delom mesta. Policija je nastopila proti tem poskusom ter pričela razganjati komuniste. Pri tem je prišlo do velikih nemirov posebno v berlinskem okraju Neuköln. Tu so bili komunisti sprva v premoči ter je morala policija poslati na lice mesta oddelek policijskih oklopnih avtomobilov, ki so pričeli streljati s strojnimi na demonstrirajoče komuniste. Ti so odgovarjali s streljanjem iz revolverjev,

metanjem petard, kamenja in ponovnimi poskusi zgraditi barikade. V teh bojih so bile do polnoči ubite tri osebe in okoli 20 težko ranjenih, dočim so lažje ranjene takoj odpeljali na varno črto komunistične „Rdeče pomoči“. Zaradi hujšakajočega pisanja in pozivov na oborožen vpad je berlinski policijski predsednik prepovedal izhajanje komunističnega glasila „Rote Fahne“ za tri tedne in izdal nov proglas na Berlinčane, da naj očuvajo red ter onemogočijo komunistom nadaljevanje z nemir, ki so bili inscenirani na ukaz Kominterne. Poseben proglas je izdala tudi zveza socialističnih strokovnih organizacij, v katerem poziva le-ta organizirano socialistično delavstvo, da naj se ne da zavajati k nastopom proti policiji in državi po neodgovornih komunističnih hujškah, ter da naj čuva z vsemi razpoložljivimi sredstvi red in mir, kakor je storilo že s tolikim uspehom za časa pred 10 leti se vršnega Spartakovega upora. Zaradi parole komunističnega glavnega štaba, da mora berlinsko delavstvo v protest proti nastopu policije in ruske deželne vlade vstopiti takoj v generalni štrajk, naglašata ta proglas, da bila vsaka takavost samo v korist komunističnim

prevratnim elementom in v neizmerno škodo Nemčije in nemškega proletariata še posebej.

Berlin, 3. maja. Na včerajšnji seji berlinskega mestnega sveta so predlagali komunistični občinski svetniki sprejem resolucije proti nastopu berlinske policije o priliki spopadov med komunisti in policijo. Občinski svet je z vsemi proti komunističnim glasovom odklonil komunistični predlog, na kar so pričeli komunisti razsajati in razgrajati, tako da je bil župan prisiljen zaključiti predčasno sejo občin. sveta.

Berlin, 3. maja. „Berliner Tageblatt“ poroča, da bo berlinska policijska direkcija glede na snočne ponovne komunistične demonstracije pregledala sezname vseh v Berlinu živčih Rusov ter vse one sovjetske podaneke, ki se ne bodo mogli izkazati s pravnimi dokumenti s primerno zaposlenostjo takoj izgnati.

Dosedanje poizvedbe so ugotovile, da je pri zadnjih demonstracijah berlinskih komunistov sodelovalo tudi mnogo komunističnih agitatorjev iz Rusije, ki so bili prisiljeni v Berlin očividno, da vodijo širokoprogramni poizkus komunistične vstaje.

Sunić obsojen na 15 let

Opoldne je bila razglašena sodba v zagreškem procesu — Šunić je obsojen zaradi zavrtnega umora

Zagreb, 3. maja. Prvotno je bilo določeno, da bo 1. maja obilježena sodba proti atentatorju Josipu Šuniću, ki je lanskega avgusta ubil v Zagrebu beograjskega novinarja Vlado Rističevića. Sodišče je v zadnjem hipu odložilo razglas obsojnosti na 3. maj in danes ob 11. je bila sodba razglašena v dvorani sodnega stola na Zrinjevcu. Predsednik sodnega dvora Bačić je prečital obtožnico Josipu Šuniću najprej oni del sodbe, ki se tiče kazni, in nato še obširno utemeljitev sodbe.

V razpravni dvorani je vladala med čitanjem velika tišina. Razzodba opisuje podrobno zločin in poškodbe, ki so jih dobili umorjeni novinar Rističević, težko ranjeni policijski agent Plantozar in Matišić. Umor novinarja Rističevića je kvalificiran kot zavrten umor v smislu § 134. in 135. kaz. zak., poškodba agenta Plantozarja pa kot težka telesna poškodba. Sodišče je spoznalo Šunića krivim in ga obsodilo na 15 let težke ječe.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 3. maja.

Davi je bila na policijski celici kopica prijavi. Prijavljene so bile številne tatvine in vlom, ovadenih pa je bilo tudi več razgrajev, ki so v noči od torka na sredo in od srede na četrtek ter sredi preveč glasno dajali duška svojem veselju ter preveč hrupno proslavljali 1. maj. Aretiran je bil sicer samo eden, vsi drugi, ki jih je bilo najmanj okoli 15, so bili pa ovadeni. Aretiran je bil prijatelj Lovro, ki je star znanec ljubljanske policije. Moč je namreč iz mesta izgnan, kljub temu ima pa vedno skromne po Ljubljani in vsak hip ga zalotijo v mestu. Lovro je velik kleptomani, še raje se pa peča z goljufijami vseh vrst. Policija ga ima v evidenci že 34krat. Tolikokrat je bil že namreč kaznovan in zaprt. V kratkem bo torej proslavil svoj 60. jubilej.

Noč od srede na četrtek je bila sploh precej hrupna. Pred Zvezdo se je stekla družba ponočnjakov. Red sta napravila se-le stražnika, ki sta razgrajaje pomirila in zapisala. V drugem nadstropju kazinskega poslopja je hotel okoli 1. zjutraj približno 25 letni mladenec posiliti služkinjo Marijo A., ki se je mudila tam. Začel jo je siloma poljubljati in ker se mu je upirala, jo je podrl na tla. Marija je klicala na pomoč, pohotnež pa jo je zgrabil in tiščal za usta, grozeč ji, da jo ustrelji. Udaril jo je tudi večkrat po ustih. Končno je uvidel, da ničesar ne doseže, kajti dekle se ga je otepal z vsemi štirimi in je neprestano klicalo na pomoč. Zato je pobral šila in kopita in pobegnil. Napadalec je policiji dobro znan in bo za svoje junaštvo primer-no kaznovan.

Tatovi so zdaj že 14 dni prav agilni. Ze pretekle dni smo poročali o številnih tatvinah, pa tudi davi jih je bilo na policijski prijavljenih precej. Največ jih je bilo izvršenih po stanovanjih. Tako je hišnici Teze- re Bogalaj nekdo odnesel iz stanovanja dve odeji, vredni 240 Din. — Posestnici Mariji Zobelnik iz Dolnice je neznan tat na

Krekovem trgu z voza ukradel pregrinjalo za posteljo. Pregrinjalo je bilo modro-belo križasto, vredno 300 Din.

V noči od srede na četrtek se je splazil na šolski vrst učiteljstva na Resljevi cesti neznan umorilec. Vlomil je v panj, ker pa ni našel medu, je na vrhu pokradel ter odnesel 10 dragocenih cvetk, nekaj česna in razne druge sadike. Skupna škoda znaša 150 Din. — Drzen tat se je splazil 30. t. m. proti večeru v kopalnico nadzornika dohodarstvenega urada Valentina Fortiča v Holapljivi ulici in mu odnesel par skoro novih lakastih čevljev, vrednih 400 Din, par galos in več drugih predmetov. Fortič ima okoli 800 Din škode. — Amaliji Vrbalnik, strojevodinji ženi, stanujoči na Gasilski cesti, je odnesel mesarski pomočnik Albert I. več predmetov in 200 Din gotovine. — V kavarni Marije Izlakarjeve na Celovski cesti je bila soderjaj Jurju Jenku v sredo zvečer ukradena črna zimska suknja z baržunastim ovratnikom, vredna 800 Din. — Strojvodnji Nacetu Burniku, stanujočemu na Celovski cesti, je nekdo iz njegove barake na Kette-Murnovi cesti odnesel bakren kotel, vreden 480 Din in več drugih predmetov. — Iz veže gorenskega kolodvora je bilo sredi ob 21. odpeljano kolo strojevodnji Jožetu Jamnikarju. Kolo je bilo znaške 150 Din.

Izenačenje terminologije

Beograd, 3. maja. Minister za prosveto Boža Maksimović je imenoval za člana komisije, ki ima nalogo, izenačiti srbsko-hrvatski pravopis in terminologijo, se profesorja zagreške univerze dr. Ivo Škovića.

Zarota proti diktaturi na Špan-skem

London, 3. maja. Po vestih, ki so prispele semkaj s Španko-francoske meje, so prišle oblašči v Barceloni na sled novi zaroti proti diktaturi. Ta zarota je buje mnogo resnejša, kot so bile prejšnje. Dopolnne je eksplozivna bomba na mostu med Barcelono in Badalono, druga pa v Barceloni sami. Tretjo bombo je policija našla, predno je eksplodirala.

Neprestani atentati v Tunisu

Sinoči je bil zopet izvršen atentat na italijansko tiskarno — Storilci ostali neznani — Človeških žrtev ni bilo

Pariz, 3. maja. V Tunisu so v zadnjem času atentati na italijanske predstavnike in italijanska podjetja skoraj na dnevnem redu. Najmanj vsak teden enkrat je bil v zadnjem času izvršen atentat, bodisi na konzulat, na poslanstvo ali kako industrijsko podjetje. K sreči pa so vsi ti atentati ostali brez hujših posledic in v večini slučajev niso zahtevali človeških žrtev.

Tudi sinoči je bil zopet izvršen atentat. Tokrat so si neznani storilci izbrali tiskarno in uredništvo italijanskega lista „Unione“, ki izhaja v Tunisu in je prežet fašističnega duha. Protifašistični krogi so že večkrat demonstri-

rali proti pisavi tega lista, vendar pa brez uspeha. Včeraj zvečer okrog 9. je v veži tiskarne eksplodiral peklen-ski stroj. Eksplozija je bila tako silna, da so popokale v okolici vse šipe, v tiskarni sami pa se je porušil zid. K sreči v času eksplozije ni bilo nikogar v tiskarni niti v sosednji redakciji, tako da eksplozija ni zahtevala človeških žrtev. Pač pa vzbujajo neprestani atentati med prebivalstvom veliko razburjenje. Zanimivo je, da so vsi atentati tako dobro organizirani, da doslej še v nobenem primeru niso izsledili storilcev.

Izročitev čl. odlikovanja občin-skemu svetniku Josipu Turku

Ljubljana, 4. maja.

Kakor znano, je predsednik čehoslovanske republike Masaryk leni odlikoval občinskega svetnika v Ljubljani Josipa Turka z visokim redom čehoslovanske republike.

Odlikovanje bo izročil g. Turku jutri, v soboto ob 11. dopoldne v mestni dvorani čehoslovanske konzul v Ljubljani.

Vsi prijatelji in tudi ostalo prebivalstvo, ki ceni zasluge odlikovanca za Ljubljano in naš gasilski pokret, je vabljeni, da se udeležijo te slavnosti.

Smrt grofa Stolberga pojasnjena

Stolberg, 3. maja. Državno pravdnishvo v Hirschbergu je odredilo takojšen iz-pust aretirane grofa Kristijana Stolberga z Janovic, ki je bil osumljen umora svojega očeta. V odloku o ustavitvi preiskave zaradi suma umora ugotavlja državno pravdnishvo, da je potek preiskave dokazal, da je bil stari grof Stolberg ustreljen po neprevidnosti in da je bil zagovor mladega Stolberga resničen.

Pred veliko amnestijo v Rumuniji

Bukarešta, 3. maja. Vlada je izgotovila načrt zakona o amnestiji, ki bo to pot prav obsežna. Od amnestije so izključeni le vojni ubežniki, ki so tekot svet, vojne prešli k sovražniku ter čisto navadni zločinci.

Huda toča v Kragujevcu

Kragujevac, 3. maja. Včeraj popol. se je med dežjem vsula nenavadno debela toča, ki je povzročila v mestu in okolici ogromno škodo. Toča je dosegla debelost orehov in je uničila vse nasade po vrtovih, razbila mnogo šip in polomila zelo veliko opeke na strehah. Tudi v Milanovcu in okolici je napravila toča mnogo škode.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.87, Berlin 13.48, Bruselj 7.898, Budimpešta 9.9146, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 7.974 do 8.604 (7.989), London 276.08, Newyork 56.78, Pariz 222.32, Praga 167.93—168.73 (168.33), Trst 298.02.

Efekt: Celjska 158 den., Ljubljanska Kreditna 123 den., Prašediona 850 den., Kreditni 170 den., Vevče 120 den., Ruše 250 do 260, Stavnica 50 den., Šešir 108 den.

INOZEMSKA BORZA.
Curih: Beograd 9.12625, Newyork 519.15, Pariz 20.29, Milan 27.205, Berlin 123, Dunaj 72.90, Praga 15.38, Budimpešta 90.45, London 25.196.

Veliki viharji v Združenih državah

Vihar porušil jetnišnico — Tornado poškodoval šolsko poslopje — Številne žrtve med šolarji

Norfolk, 3. maja. Tekom včerajšnjega dne je divjal v Norfolku strahovit tornado, ki je med drugim porušil ljudsko šolo, v kateri se je ta čas nahajalo 200 otrok. Poslopje se je popolnoma zrušilo in je pri tem pokopalo pod razvalinami 20 otrok.

Columbus Ohio, 3. maja. Snočni vihar je porušil del zidovja tukajšnje jetnišnice. Zidovje je pokopalo pod seboj štiri kaznjence, šest jih je težko ranilo, 12 kaznjencev pa je pobegnilo.

Banditska tolpa v Vršču

Beograd, 3. maja. Iz Vršca poročajo, da bo policija v kratkem polovila člane velike razbojniške tolpe, ki je že delj časa v tamošnji okolici ogrožala imovino in človeško varnost ter ima tudi na vesti veliko število razbojstev in zločinov.

Avtomobilska nesreča v Mitrovici

Mitrovica, 3. maja. Danes se je v sredini mesta pripetila težka avtomobilska nesreča. Avtomobil, ki ga je vodil šofer Vlada Mihajlović, je podrli mornarja Mihajla Bačića in mu prizadel težke poškodbe. Policija je po završeni preiskavi aretirala šoferja Mihajlovića, ker je opustil predpisane vozne signale.

Starinske najdbe v Črni gori

Podgorica, 3. maja. V selu Dukli je našel nek seljak pri obdelovanju polja na stare rimske grobove. O najdbi so bila obveščena oblastva, ki so odredila, da bo posebna komisija pregledala izkopnine. Po mnenju strokovnjakov gre za staro rimsko naselbino iz VIII. stoletja.

Reparacijska konferenca

Pariz, 3. maja. Predsednik nemške državne banke in nemške delegacije za reparacijsko konferenco dr. Schacht se je povrnil v Pariz in stopil takoj v razgovore s predsednikom reparacijske komisije Owen Youngom. Pri teh razgovorih je obvestil le tega o predlogih nemške vlade za nadaljevanje reparacijske konference. Zaradi tega sta bila k razgovorom pritegnjena pozneje tudi angleški delegat Stamp in francoski Quesny. Po zaključku teh razgovorov se je udeležil dr. Schacht sestankov pododbora izvedencev.

Sloviti francoski bizantolog v Južni Srbiji

Beograd, 3. maja. Iz Bukarešte je dopotoval prof. Sorbonne in sloviti bizantolog Charles Diele. Prof. Diele bo v naši državi proučeval bizantološke spomenike. Danes je odpoval v Južno Srbijo.

Sprejem novih gojencev v artillerijsko podoficirsko šolo

Beograd, 3. maja. Ministrstvo vojske bo letos sprejelo 200 novih gojencev v artillerijsko podoficirsko šolo v Čupriji.

Mestna poslopja in zemljišča

Iz referata načelnika finančnega odseka g. Ivana Tavčarja na proračunski seji občinskega sveta

V Ljubljani še vedno primanjkuje stanovanj

Mestna občina ni pospeševala gradbene akcije v Ljubljani le na ta način, da je sama zgradila stanovanjskih hiš za 66.177.169 Din, ampak je podprla tudi privatno gradbeno akcijo, v kolikor je le mogla.

1. Prevzela je garancijo za gradbeno posojila sledečim zadrugam:

- a) gradbenemu društvu učitelstva na srednji tehnični šoli Din 800.000,—;
- b) stavbni zadrugi »Stan in dom« 4 milijone 410.000 dinarjev;
- c) stavbni zadrugi drž. nameščencev »Dom« 2.000.000 Din;
- d) stavbni zadrugi mestnih nameščencev 3.000.000 Din;
- e) stavbni zadrugi »Hera« 2.000.000 Din;
- f) ter posameznim interesom po pravilniku o kreditih za zgradbo malih stanov. hiš 5.000.000 Din; skupaj 17.210.000 Din.

2. Za vse nove zgradbe je dovolila mestna občina znatne davčne olajšave pri gostiščini in kanalski pristojbini.

Privatno inicijativno za zgradbo stanovanjskih hiš bo morala mestna občina še nadalje podpirati, kajti ni misliti na to, da bi lahko mestna občina z lastnimi sredstvi popolnoma rešila stanovanjsko vprašanje v Ljubljani.

Pri mestnem stanovanjskem uradu je bilo do 9. marca vloženih 1588 prošenj za stanovanja. Od teh prošencev je deloženarcev 83 (5,23 odst.), onih, ki stanujejo v ne-higijskih stanovanjih 358 (16,23 odst.), onih, ki so brez stanovanj 110 (6,94 odst.), onih, ki stanujejo v barakah 104 (6,55 odst.), v kletih, skladiščih in delavnicah 177 (11,15 odst.), v podeželskih stanovanjih 108 (6,8 odst.), v podnajemu 141 (8,87 odst.), v predgredijskih stanovanjih 162 (10,2 odst.) in onih, ki so ogroženi z odpovedjo 445 (28,02). Priporočiti je, da je v Ljubljani še veliko drugih reflektantov za stanovanja, ki niso vložili prošnje na mestni stanovanjski urad, ker vedo, da se prošnje vsled preobilice prošnikov, ne bo moglo ustreči.

Statistika o gradnji hiš, oziroma stanovanj izkazuje v Ljubljani sledeče:

Leto 1906 se je zgradilo 20 hiš s 97 stanovanji, l. 1907 33 hiš s 136 stanovanji, l. 1908 24 hiš s 90 stanovanji, l. 1909 23 hiš s 70 stanovanji, l. 1910 26 hiš s 174 stanovanji, l. 1911 27 hiš s 138 stanovanji, l. 1912 15 hiš s 74 stanovanji, l. 1913 11 hiš s 19 stanovanji, l. 1914 20 hiš s 49 stanovanji, l. 1915 3 hiše z 12 stanovanji, l. 1916 1 hiša z 2 stanovanji, l. 1917 0 hiš, l. 1918 0 hiš, l. 1919 2 hiši z 2 stanovanji, l. 1920 16 hiš s 27 stanovanji, l. 1921 35 hiš s 66 stanovanji, l. 1922 90 hiš s 168 stanovanji, l. 1923 32 hiš s 90 stanovanji, l. 1924 15 hiš s 51 stanovanji, l. 1925 40 hiš s 84 stanovanji, l. 1926 92 hiš s 207 stanovanji, l. 1927 105 hiš s 310 stanovanji in l. 1928 162 hiš s 453 stanovanji.

Pred vojno in v vojni dobi je bilo torej zgrajenih 847 stanovanj, v povojni dobi pa 1488 stanovanj, vseh 194 adaptiranih, skupaj 1662 stanovanj. Povprečno se je zgradilo do leta 1914 po 94 stanovanj na leto, od leta 1920 pa 146. Navzlic živahni stavbi akciji zadnjih let, še vedno zelo primanjkuje stanovanj.

Srednja potreba stanovanjskih hiš v predvojni dobi je znašala 30 hiš na leto, v povojni dobi pa 50 hiš. Po statistiki odpade na eno hišo v Ljubljani povprečno 4,4 stranke.

V dobi od leta 1906 do 1918 bi se moralo zgraditi 1716 stanovanj (13 let $\times$ 30 hiš $\times$ 4,4 stranke). Zgradilo se je pa le 847 stanovanj, torej je bil že v predvojni dobi v Ljubljani primanjkljaj 869 stanovanj. V dobi od leta 1919 do 1928 bi se moralo zgraditi 2200 stanovanj (10 $\times$ 50 hiš $\times$ 4,4 stranke). Zgradilo se je pa le 1652 stanovanj, to-

rej je naravni primanjkljaj v povojni dobi 548 stanovanj. Celokupen primanjkljaj stanovanj v Ljubljani bi znašal po gornjem računu še vedno 869 in 548 stanovanj, to je 1417 stanovanj, število ki se približno krije tudi s številom prošelj, vloženih pri mestnem stanovanjskem uradu. Trditve nekaterih krogov, da je v Ljubljani dovolj stanovanj na razpolago, ni utemeljena. Mestna občina bo morala še naprej pospeševati stanovanjski akciji največjo pažnjo.

Zakup mestnih zemljišč

Mestna občina oddaja zemljišča v zakup in sicer:

1. Lastnim podjetjem:
Mestna pristava ima v zakup 21 velikih parcel v skupni izmeri 492.320 m² in plačuje za to 14.769,60 Din letno, t. j. 0,03 dinarja za kvadratni meter.

Mestni pogrebni zavod ima v zakup 6 parcel v skupni izmeri 120.892 m² in plačuje za to 6.044,60 Din letno, to je 0,05 Din za kvadratni meter.

Mestna ubožnica ima v zakup 6 parcel v skupni izmeri 36.330 m² in plačuje za to 1.816,50 Din letno, to je 0,05 Din za m².

Uprava centralnega šolskega vrta ima v zakup 2 parceli v skupni izmeri 24.713 m² in plačuje za to 1.235,65 Din letno, t. j. 0,05 dinarjev za kvadratni meter.

Mestni gradbeni urad (uprava cest) ima v zakup 2 parceli v izmeri 33.817 m² in plačuje za to 1.690,85 Din letno, t. j. 0,05 dinarja za kvadratni meter.

Potemtakem imajo mestna podjetja 708 tisoč 72 kvadrat. metrov mestne zemlje v zakup in plačujejo skupno 25.557,20 Din zakupnine, t. j. približno 3 in pol pare za kvadrat. meter. Mestna pristava in mestni pogrebni zavod imata v zakup samo travnike. Mestna ubožnica pa ima 2 travnika in 4 njive, uprava centralnega šolskega vrta ima 1 vrt in 1 travnik medtem, ko ima mestni gradbeni urad travnika, iz katerih predobiva gramoz za posipanje mestnih cest.

2. Privatnikom:

Ostali mestni svet, v kolikor ni pripravljen kot javni park ali nasadi, oziroma na spada k posameznim mestnim poslopijem, je oddan v zakup privatnim strankam in sicer je oddano 131 strankam 306.615 m² sveta za zakupno Din 21.309 letno, t. j. povprečno za 0,07 Din za m². Ves ta svet je oddan večinoma v malih kosih revnim strankam v svrhu obdelave kot vrt.

3. Košnje na mestnih štradih:

Košnja na vseh mestnih štradih in ob potih na ljubljanskem barju in Trnovskem predmestju se odda vsako leto na javni dražbi in je v lanskem letu donesla 10.035 dinarjev.

Iz gornjih podatkov sledi, da donajajo mestna zemljišča in košnja na štradih skupno 56.901,20 Din, kateri znesek se bo pa v letu 1929 za nekaj procentov povisal.

Poleg tega je prejela mestna občina na najemni za javni svet (oddaja prostorov na trgu in po ljubljanskih ulicah in trgih) znesek 73.151,23 Din. Skupni dohodki oddaje mestnega in javnega sveta v letu 1928 so znašali torej Din 130.052,43.

4. Zemljišče ob Dunajski cesti:

Pretečeno leto je mestna občina kupila kompleks sveta (njiva) od Keršiča.

Zemljišče je plačala po izredno nizki ceni Din 12,50 za m². Ta svet je po svoji leži in kakovosti zelo primeren za stavbišče. Zemljišče je lansko leto imel še v zakup tukajšnji artiljerijski polk in ga je izkoristil kot niivo.

Ako bi mestna občina tega zemljišča sama ne nameravala zadržati, bi bilo priporočati, da ga parcelira in posamezne parcele proda v gradbene namene. Do event. parcelacije odnosno prodaje pa naj bi se ga dalo v zakup kakor ostala prosta zemljišča.

»Saj je tako lepše« — Kriva je emancipacija žensk — Kdor premalo zasluži, naj se ne ženi

18

Svet ni Arkadija, dežela presrečnih, in ta vrsta sesalcev, ki se ponaša z donečim naslovom »Homo sapiens«, se mi ne zdi tako zelo posrečen, da bi moral smatrati za svojo neodoljivo moralno dolžnost, skrbeti za njeno nadaljevanje v lastni režiji. Naj gorečnejši optimist ne more overiti resničnosti vzklika: »Blagor nerojenim!« — Velika ironija na naslov te vrste sesalcev je dejstvo, da povečini skrbijo bolj za maksimizacijo splošnega veselja in blagostanja, kar se mi danes zdi edini vredni cilj našega »strostranskega« življenja. Tako pa se velika večina človeštva v splošnem trenirja rajši s »strostranskim« peklom za »onostranskim«, in to z največjim užitkom ter zlorablja celo tako vzvišeno institucijo sv. zakona za ta neumorni training... Večno pomanjkanje potrebnega drobiža je večkrat preprečilo, da jaz, — v teoriji fanatični oboževalec ženskosti, največješji zagovornik sv. zakona in z dolgoletno disciplinirano večbo po mojih mislih dušno temeljito pripravljen za ta vzvišeni stan nisem skušal teorije razvijati v lastni praksi in režiji. Kljub dejstvu, da so mi ganljivi dobri prijatelji včasih s slamo, včasih s kolo zaupno namigovali, naj ostanem rajši kar pri prekrasni teoriji. Kljub dejstvu, da mi je baš tista ženska (pametna, da malo takih!), ki me je najbolj razkurila, skušala prežarečo temperaturo ohladiti, z najplemenitejšim nasvetom: »Pusti, dragi, te misli! Saj je tako lepše!« — No, in kako bi bil danes zadovoljen s svojo v hipih trenutke erotične blaznosti nameravano zakonsko prakso, to je odprti problem, ki ga ni mogoče razrešiti. Izravnujoča Pravičnost pa mi je naklonila dolgoletno zelo neprijetne živne indisciplinacije, ki mi izdatno nadomeščajo ksantipo! Zgodilo se mi je tako najbrž zato, ker sem se čutil presrečnega in nisem hotel bogovom žrtvovati najdražjega — svoje »prostosti«.

Tako sem ostal omejen zgolj na zaroke. Lani n. pr. sem tiho praznoval dvajsetletnico, ki je ni motila niti navzočnost blage zaročenke (*). In če mi ljubi Bog vrne še kdaj neokrnjeno zdravje, si zdaj ne želim lepšega, nego da ukaam svoj demantno zaroko v vselem krogu tistih, ki jih ljubim in ki mi bodo marali (e) še pogledati in prenašati.

H. Smrekar, ljubljeneec vseh Muz.

19

— Vzrok, da stopi zdaj razmeroma malo ljudi v zakonski jarem, je želja žene po enakopravnosti. Moški ne morejo domneti, da so na bitja, ki so bila pred 15. leti še slabo zaupna, nezmerna samostojne misli, ki so jim (možem) služila le kot spolni objekt, naenkrat spoznala svojo vrednost in hočejo imeti izven zakona iste pravice kot možje.

Ko vstopajo moški v zakon, mislijo le na uživanje medenih tednov in izbiračo družice, gledaje le na zunanjost. Da mora biti med zakoncem notranja harmonija značjev, v le malokdo.

In še nekaj: Navadno vprašanje moža pred poroko je, dali je bodoča žena še nedolžna. Če prizna, da ne — jo on navadno pusti... (Kdo mu jo je dal?) Če bi mu isto vprašanje zadala njegova zaročenka, bi se ji zasmajal v obraz in rekel: »Misli! da sem abnormalen, da so bom hranil le za svojo ženo?« Če je dekle energično, se prične prepričevati — in vse se razdere še pred poroko... Pripominjam pa, da so dekleta zdaj večinoma precej energična...

Zene se pa boje zakona še iz sledečega vzroka: Ko prevara mož ženo, mora ta poročiti... Če pa prevara žena moža, sledi skandal, ločitev zveze, ali pa mož kar posklazi in ustreli nekdo...

Taka je pozicija sodobnega moža na nam sodobni ženi. — Pa tako ne bo ostala dolgo! Tudi me bomo nastopile in temeljito premenile ta položaj — seveda ne sebi v škodo!...

Za sedaj pa poslušajte pameten nasvet: Zakon vam ne sme biti krinka spolnega uživanja, ampak zveza dveh prijateljsko ljubečih se bitij. Pred poroko se morata poznati on in ona vsaj eno leto. Med njima mora nastati vez iskrenega, odkritosrčnega prijateljstva. Zaupati si morata vse, pred poroko že, tembolj pa po poroki. — Edino iz takega duševnega prijateljstva nastane lahko srečen zakon, v katerem uživata potem mož in žena v vsaki najmanjši stvari.

Lita T.

Gospod urednik! Blagovolite ustreči mi želji in pridobite ta članček, ki izvira iz pomembne debate krožka mladeničev, ki se je vršila preteklo nedeljo v veliki družbi pri dobrem vinu — torej iskreno.

Starost: 25—28 let. Vsak zaveden mladenič poštenega značja razmišlja, kako bi prišel do domačega ognjišča da bi dobilo življenje višji smoter. Moški samec krepi zdravja in normalne duševnosti, ki se nikoli ne ženi, je kakor eleganten avto brez motorja.

Nam moškim samim se zdi, da je nečastno, egoistično in nesmiselno životarenje, ker pač ni težko izdržati in hraniti samec

ga sebe, posebno se z ozirom na trditve, da moški vlada svet, da je višje stoječe bitje, kakor ženska.

Cemu se torej ne oženimo?

Današnji standard plač je najbolj usodno pičil baš v razrednih letih, ko si najbolj resno zamišlja moški doseči najvišji cilj — stopiti v zakon. Zato se vprašuje: ali bom mogel dati svoji družici ono udobnost, ki jo mora nuditi vsak korekten zakonski mož? Kako je z mojo stalnostjo? Kako in koliko otrok bom mogel preživljati in oskrbeti jim izobrazbo, da dosežejo svoj socialni položaj, ne da bi mogli pozneje očistiti svoje nesrečno rojstvo? Večina moških v starosti 26 let, torej določa najbolj godna za ženitev; če izvzamemo one iz višjih kategorij, ima danes plačo od Din 1600 do 2000. To pa še nikakor ne zadostuje za dva. S takimi dohodki morata oba prav skromno živeti. — Pravelika prisiljena skromnost v zakonu pa je povzročila klavarno razpoloženje, — torej vsekakor to ni prijetno zakonsko življenje.

Ker ne želim sam sebi večnega premagovanja, zatajevanja in svetniške skromnosti radi materijelnih težkoč, ne morem iz golega človekoljubja zahtevati še to od druge žrtve, t. j. nežne ženske, kateri mora biti mož dobrotnik, zaščitnik in galantni družabnik, kakor bitju, ki je vredno vsega spoštovanja, ne pa kot trdijo bojazljivi antifeministi s svojimi puhlimi teorijami.

Misli treh mladeničev.

Javnosti

Podpisano društvo si je ob svoji ustanovitvi med drugim stavilo za namen v poštinih po možnosti preskrbeti svojim članom prakso po tvornicah v nimenju, da je to najboljša pot do praktične izobrazbe naših članov ter inženjerjev in do ekonomske osvoboditve od inozemstva.

Prva izhajajoča točka za to svobodo je vprašanje industrije. Nočemo dokazovati, v čigavih rokah je žalibog naša industrija, to ni naš namen, temveč konstatiramo lahko samo to, da so vrata naših tovarn našim inženjerjem zaprta. Ne samo to, ampak smatramo nas celo za tuje, med tem ko nameravamo tuje specialiste, inženjerje s šestmesečnimi kurzi! Naši inženjerji s fakultetno izobrazbo so vsled tega primorani ostati brez službe. Pa ne samo, da jih ne zaposlujejo, saj ne dovolijo niti prakse bodisi inženjerjem, kaj šele studentom. Nekaj v dokaz:

Da doseže društvo zgornji namen, je doplačilo letno 100 do 150 prošenj za poštinsko prakso na naše tovarne, a dobilo enega do tri pozitivne odgovore. Nekateri le-teh odgovorov so, dasi negativni, vendar upravičeni, med tem ko drugi odgovarjajo na naravno nedopusten način. Kot primer bi navedli odgovor Jugo-Češke iz Kranja: 505 Ho/G. Kranj, 3. aprila 1929.

P. n.

Društvo slušateljev inženjerstva kemije v Ljubljani.

Potrjujemo prejem Vašega c. dopisa z dne 29. marca t. l. ter Vas obveščamo, da žal Vaši želji ne moremo ugoditi in to iz razloga, ker nobenemu tujcu ne moremo dovoliti praktirati v naši tovarni.

Z odličnim spoštovanjem
Jugo-Češka, Jugoslovenska - češka tekstilna industrija d. d. Kranj.

Sodi naj pa javnost sama!

Letošnji nabori

V območju komande ljubljanskega vojnega okruza vrše se letošnji nabori kakor sledi:

V Ljubljani za nabornike sreskega poglavarstva Ljubljane izvemski one, ki pridejo na Vrhniko: na dan 15., 16., 17., 18., 21., 22., 23., 24. in 26. maja t. l.

V Ljubljani za nabornike mestnega magistrata: dne 25., 26., 27., 28. in 29. maja t. l. V novem mestu: dne 31. maja. 1., 3., 4. in 5. junija.

V Trebnjem: dne 6. junija.
V Žužemberku: dne 7. in 8. junija.
V Kočevju: dne 10., 11. in 13. junija.
V Soderžici: dne 14. in 15. junija.
V Velikih Laščah: dne 17. in 18. junija.
V Ložu: dne 19. in 20. junija.
V Cerknici: dne 21. in 22. junija.
V Logatcu: dne 24. in 25. junija.
Na Vrhniki: dne 26. in 27. junija.
V Lukovici: dne 29. junija in 1. julija.
V Kamniku: dne 2., 3., 4., 5., 6. in 8. julija.

V Kranju: dne 9., 10., 11., 12., 13. in 15. julija.

Na Jesenicah: dne 16., 17., 18. in 19. julija.

V Radovljici: dne 20., 22. in 23. julija.

V Škofji Loki: dne 24., 25., 26. in 27. julija.

V Ljubljani: dne 28. in 29. julija.

V Ljubljani: dne 30. julija.

V Ljubljani: dne 31. julija.

V Ljubljani: dne 1. avgusta.

V Ljubljani: dne 2. avgusta.

V Ljubljani: dne 3. avgusta.

V Ljubljani: dne 4. avgusta.

V Ljubljani: dne 5. avgusta.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Petek, 3. maja 1929; katoličani Nak. s. Kr. Pravoslavni: 20. aprila, Veliki petek.

DANŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Theodor & Komp.
Kino Matica: Prodani žena.
Kino Ideal: 17letni.
Koncert Glasbene Matice ob 20. v Uniu.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakar-
žič, Sv. Jakoba trg.

Prosveta

,Ta' na šentjakobskem
odru

V soboto in nedeljo so šentjakobski igralci vprizorili Bernsteinovo tridejansko »Tate«. Vsebinska igra je dokaj enostavna. Bogati Lagerdes, ki je živel na svojem gradu, je imel vedno odlične goste. Nekoga dne je opazil, da mu je iz predala izginila velika vsota denarja. Privatni detektiv, ki ga je Lagerdes povabil na grad, da bi pojasnil tatvino, je ugotovil, da je tat Lagerdesov sin Ferdinand, ki je tatvino tudi priznal. Potem se pa izkaže, da je tatnica žena Lagerdesova gosta in prijatelja Riharda Vovsena Marije, v katero je bil Ferdinand zaljubljen. Zločin je prevzel na svoje rame samo iz ljubezni do lepe žene, ki je priznala, da je kradla samo, da bi ugajala možu in uspešno tekmovala z bogatimi damami.

Igra je polna težkih notranjih konfliktov, ki zahtevajo od igralca veliko spretnosti in psihološke poglavitosti. Šentjakobčani so bili tem zahtevam kos in predstava je postala odlično. Riharda Vovsena je podal M. Kosak. Odlični je bil zlasti 2. dejanju. Njegova žena je bila Ervina Writcherjeva. Že dolgo je nismo videli tako v elementu, kakor pri tej predstavi. To pot je bila z dušo in telesom na odru, zlasti v 2. in 3. koncu 3. dejanja. Ustvarila je tip ljubeče žene prepričevalno in naravno. Po »Skoljki« je to njena najodličnejša kreacija. K svoji priznani rutini na odru je v tej vlogi dala še svojo dušo, in se povzdignila visoko nad diletantstvo. Lagerdesa je igral Karus psihološko poglavitno in fino. Le škoda, da ni obvladal popolnoma teksta. Njegova žena Isabelle je bila Gorjupova, ki je, kakor je vedno, odigrala vlogo dobro. Ferdinand je igral Petrovič. V prvem dejanju malce naraven s svojo maniro, potem pa izredno dober. V 1. dejanju je bil najboljši Kunc dober, kot Zambault in pozneje kot Gondoin, Kunc je inteligenten in fin igralec. Moser je imel kot sluga neznanost vlogi, toda tudi v tej je pokazal z bežno mimiko svoje zmožnosti.

Občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, je z napačnostjo sledilo predstavi, ki jo je dobro sprejel g. Karus.

—nek.

Večer našega najboljšega lirčnega tenorista, opernega pevca g. Banovca, ki bo v ponedeljek 6. maja zvečer ob 8. uri v Filharmonični dvorani, bo nudil polno umetnih pesmi naših domačih skladateljev cel ciklus najkrasnejših slovenskih narodnih fantovskih napevov s skladnim klavirskim partom. Napevi so izrazili fanovske duše, izrazili srečne ali nesrečne ljubizni, veselje in tužni, mnogi opevajo z ožnostno pomlad, slika se bliža volškim čarom, drugi slutijo zadnje pomladi težko bolezo, voljsko življenje. Ta si je komaj izbral ljubico, pa ga že kliče list k vojakom, onemu naznanjajo zagorski zvonovi smrt njegove neveste, drugi zopet išče utehle le spri čašni vinca ružnega itd. Vse pesmi g. Banovcu tako lepo ležijo, da jih bo užitek poslušati. Vstopnice v Matični knjižnici.

Opozorjamo na koncert, katerega priredi v sredo, dne 8. t. m. odlična koncertna in operna pevka g. Pavla Lovsetova. Ta koncert bo za Ljubljano posebna novost, saj se bodo izvajale na njem skladbe, katerih še nismo slišali na nobenem ljubljanskem koncertu. G. Lovsetova bo izvajala pesmi iz Ameriki, deloma slišala na raznih koncertih v literaturi, deloma pa jih sama našludirala iz literature, s katero si je tam nabavila. Posamezne pesmi so v vsakem oziru biseri umetne ali pa narodne glasbe. Natančnejši spored objavljamo. Vstopnice so že v predprodaji v Matični knjižnici.

Ljubljanska drama uprizarj nocoj ob 20. uri izvestno rancosko komedijo Theodor in Co. v občinski zasedbi po znanih dramskih cenah. Predstava se vrši izven abonmaja.

Utopileca. S to svoje komedije je šel Nesrož v radnih mesecih že 14krat preko našega dramskega odra ter vselej prav izvrstno zabaval našo publiko. Cesar, Levcar, Krall, Medvedova in Rakarjeva so izvajali cele salve smeha. To bo tudi v soboto 4. t. m., ko gre petatskež preko odra. Predstava se vrši po znanih dramskih cenah.

Marij Kogol: Črne maske. Libreto za to izvirno operno delo je vzeto iz ruske literature, po islovenski drami pisatelja Leonida Andrejeva, ki je bil koncem minulega in početkom tega stoletja najmarkantnejša pojava ruske literature, kar čez noč je postal izredno popularen vsled svojih novel, ki jih je približeval v raznih ruskih revijah, izreden uspeh pa je dosegel s svojimi dramami: Življenje človeka, Car glad, Ocean in Črne maske. Vse te drame so tako po svoji vsebini kakor tudi v sceničnem pogledu izredno težke in doživlje razmeroma zelo malo uprizarjčev, čeprav so pravi biseri svetovne literature. Življenje človeka so igrali hudobestveniki v židovski gonilni režiji umetnika Stanislaskega. Car glad je bil uprizarjen v Nemčiji, dožim je Ocean pretežal in se ga sploh ni uprizarjlo. Tudi Črne maske so silno komplicirane in pomenito v pogledu uprizarjčev cel problem. Na našem odru so delali na tem problem vsi faktori, katerim se moramo zahvaliti, da pride do uprizaritve tega dela in to: dramatič Polič, režiser Krivečki, scenograf prof. Vaspetič, in skladatelj Kogol sam. Vse naše priznanje in občudovanje pa zasluži nočilo glavne in najlepše vloge baritonist g. Robert Primožič. Premijera Črnih mask bo v torek dne 7. t. m.

G. Ljubla hišič zaključil v nedeljo dne 5. t. m. v naši operi serijo svojih gostovanj in pripravi smo da ga bomo mogli lesni zopet pozdraviti na našem odru. V nedeljo zvečer nastopi zopet v Ciganu barona. V tej vlogi je v vsakem pogledu prvovrsten. Predstava se vrši izven abonmaja.

Pred največjim šahovskim turnirjem v Evropi

V Wiesbadnu match Aljehin — Bogoljubov, v Karlovih Varih največji povojni turnir šahovskih mojstrov — Udeleži se ga baje 23 tekmovalcev

Letos poleti se bosta vršila v Evropi dva velika šahovska turnirja, dve najvažnejši mednarodni šahovski prireditvi, kar smo jih imeli po vojni. Večina večjih turnirjev se je zadnja leta vršila v Ameriki. Američani pač lažje plačajo in dolar je še vedno bolj priljubljen kot evropska valuta. Zadnji večji šahovski turnir v Evropi je bil l. 1925 v Moskvi, kjer je, kakor znano, odnesel zmago Rus Bogoljubov nad Capablancu in dr. Laskerjem. Vsi ostali večji turnirji so se vršili v Ameriki in tudi boj za naslov svetovnega prvaka med Capablancu in Aljehinom se je odigral v Južni Ameriki.

Letos pride Evropa zopet na svoj račun. Vršila se bosta kar dva turnirja in sicer boj za svetovno prvenstvo med Aljehinom in Bogoljubovim ter turnir svetovnih mojstrov

Dnevne vesti.

— Invalidski zakon pred zakonodajnim svetom. Invalidski zakon pride pred zakonodajni svet na seji, ki se bo vršila 16. t. m.

— Pomočnik ministra narodnega zdravlja. Ker se je ministrstvo socialne politike spoprijelo z ministrstvom narodnega zdravlja, je imenovan za pomočnika ministra socialne politike bivši pomočnik ministra narodnega zdravlja dr. Kalanovič.

— Reorganizacija državne statistike. Pred dobrim mesecem je bil pozvan v Beograd znani strokovnjak za statistiko dr. Žižek, da reorganizira državno statistiko. Dr. Žižek je svoje delo končal in v sredo steber mu je priredilo predsedstvo vlade poslovnili večer.

— Organizacija „Vidovdanskih herojev“ razpuščena. Iz Sarajeva poročajo, da je policija v terek razpustila nedavno ustanovljeno organizacijo „Vidovdanskih herojev“. Njene poslovne prostore je zaplenila, imovina pa izročila Narodni Odborni. Razpust je motiviran s tem, da je organizacija prekorajila svoj delokrog.

— Pošta hranilnica kraljevine SHS je uvedla mednarodni virmanski in izplačilni promet s Poljsko preko Poštne hranilnice v Varšavi. Za ta nakazila veljajo isti pogoji kot za nakazila v ostale države. Podrobna pojasnila glede mednarodnega izplačilnega in virmanskega prometa daje brezplačno podružnica Poštne hranilnice v Ljubljani.

— Potniški vlaki na progi Ljubljana gl. kolodvor-Kamnik dne 3. maja t. l. Povodom otvoritve planinskega doma v Kamniški Bistrici vozi v nedeljo dne 3. maja t. l. izjemoma na progi Ljubljana gl. kol.-Kamnik potniški vlak št. 8438 z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 5. uri 37 min. in prihodom v Kamnik ob 7. uri ter v nasprotni smeri potniški vlak št. 8439 z odhodom iz Kamnika ob 20. uri 07 min. in prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 21. uri 20 min. Zato pa izostane ta dan na progi Ljubljana gor. kol.-Kamnik vlak št. 8468, z odhodom iz Ljubljane gor. kol. ob 7. uri in prihodom v Kamnik ob 8. uri 20 min. ter na progi Kamnik-Ljubljana gl. kol. vlak št. 8465 z odhodom iz Kamnika ob 18. uri 25 min. in prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 19. uri 55 min.

— Prepovedani listi. Notranje ministrstvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi madžarski list „Szabadsag“, ki izhaja v New Yorku, knjigo „Socialni leksikon“, ki je izšla v madžarsčini v Budimpešti, madžarski list „Amerikai Magyarok Vasarnapi“, ki izhaja v Clevelandu, nemški list „Heimatbote“, ki izhaja v Chicagu, francoski list „Vue“, glasilo naših izseljencev „Nasa Sloga“, ki izhaja v Buenos Airesu, glasilo naših izseljencev „Kanadski glas“, v Berlinu izhajajoči „Arbeiter Illustrierte Zeitung“ ter komunistični brošuri „Der drohende Krieg“ in „Illustrierte Geschichte des Bürgerkrieges in Russland“.

— Iz državne službe. Sprejeta je ostavka, ki jo je podala na državno službo radodovodništva podružnice Poštne hranilnice v Ljubljani Ivana Polc.

— Katastrofalni potres na dalinem vzhodu. Profesor dr. Belar nam poroča, da so beležili potresomeri observatorija pod Triglavom 1. maja ob 16.45 katastrofalni potres v daljavi. Epicenter potresa je bil najbrž v Aziji ali v Indiji. Potresomeri so beležili potresne sunki nad 3 ure. Prof. dr. Belar meni, da je radi tega katastrofalnega potresa pričakovati, da nastanejo v bližnjih dneh potresni sunki tudi na ozemlju ob Jadranskem morju.

— Smrt najstarejšega Turčana. 1. maja je umrl najstarejši Turčin in eden najstarejših narodnikov „Slovenskega Naroda“ dr. Andrej Zelink v visoki starosti 82 let. Pokopni je rad pripovedoval, da se spominja, kako so graščaki in grajski duhovniki birali slovenske tlačane pod cerkevno lipo. Spominjal se je tudi, kako so orožniki sredi Turčaka uklenili znanega ponarejalca denarja Janeza Prelesnika. Zelink je bil pristna slovenska korenina, simpatičen, dobrodušen mož. Bodi mu lahka domača zemlja!

— Knjiga „Dravosnanstvo“ v samostalno. dr. Ogrina Frana (Kamnik) izide koncem meseca maja. Ker je obseg te knjige vesled novih zakonov narastel (160 str.), stane v subskripciji (do 25. maja) 40 Din, sicer in v knjigarnah 50 Din, po pošti 2 Din več. Delo vpoštevata zakonodajo do konca marca t. l. obsegajoč tudi zakon o vrhovni državni upravi.

— Vreme. Vremenska napoved nam obeta pretežno oblačno in nestanovitno vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države bolj ali manj oblačno. Deževalo je v Ljubljani, Mariboru in v Beogradu. Maksimalna temperatura je znašala v Skopju 26, v Splitu 22, v Beogradu 21, v Zagrebu in Sarajevu 20, v Ljubljani 16,8, v Mariboru 16 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760 mm, temperatura je znašala 10 stopinj. Vse kaže, da do maja, ki bo 9. t. m. lepega vremena ni pričakovati.

— Pustolovščine slovenskega dekleta. Splitska policija je te dni aretirala dve izkušnjenki. To sta Slovenka Marija Koprivsek iz Vrhnike ter neka Marija Jokić iz Dalmacije. Deklini sta se želini pustolovščini, vkrcaji na Sušaku na parnik in se skrivali v kabinah mornarjev, s katerimi sta imeli ljubavno razmerje. Splitska policija ju je izročila pristojnim oblastim.

— Samomor dveh Slovencev v Osijeku. Včeraj je v Osijeku izvršila samomor 26-letna služkinja Irena Kračevnik iz Slovenije. Izpila je večjo količino raztopljene sode. V bolnico so jo pripeljali v težkem stanju. Izjavila je, da si je hotela končati bedno življenje, ker jo je zaropcel povabil v Osijek potem ko je za zaposlila. Samomor je isti dan izvršil v Osijeku 22letni trgovski potnik iz Ljubljane Fran Ahčan. Izpil je na klopi v parku večjo količino izliza. Nesrečnega mladenčca so odpeljali v težkem stanju v bolnico. Med prevozom v bolnico je na umrl. Pri njem so našli poslovnito pismo, ki pa ni bilo čitljivo, ker ga je najbrž napisal potem ko je izpil strup. Šel je v smrt

zaradi slabega zaslužka in ker je ostal v Osijeku brez denarja. Policija je o samomoru obvestila Ahčanovega očeta ter poslodajca v Ljubljani.

— Rimski grob v Duki. Iz Podgorice poročajo, da je neki seljak v Duki izkopal na svoji niži dobro ohranjen rimski grob, v katerem so bile vaze in drugi predmeti iz stekla. Na kraju, kjer je današnja Duka, je bila rimska naselbina Dolceja iz 11. stoletja po Kr. Rimsko naselbino je baje porušil velik potres v 18. stoletju. V Duki so že odpotovali zgodovinarji iz Beograda, da prouče izkopani rimski grob.

— Nesreče na nesode. V Štepanji vasi je včeraj popoldne nepreviden kolezar povzročil četno Zoro Strukelj, hčerko plešarskega mojstra. Dekletce so morali prepeljati v bolnico. — Pleškar Martin Sotler, zaposlen pri tvrdki Prietou & Briceji, je padel včeraj v Selenburgovi ulici z odra in se precej poškodoval. — Delavec Josip Sašek, zaposlen v kemični tovarni v Ljubljani, je včeraj pri delu tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo. — Tesarja Andreja Paradiža iz Litije je nekdo snoči napadel in ga udaril s kolom po glavi. Vsi poškodovanci so morali v bolnico.

Nedelja, 5. maja STADION. Dunajska cesta veliko skakanje konj čez zapreke (Concours hippique).

Prvovrstna prireditelj. Godba. Krasni konji.

Začetek ob 3. uri popoldne.

Stojšča 4 in 8 Din. Sedež 20 Din.

Kolo jahačev in vozačev.

— Zagonetna smrt. Pred meseci so našli mrtvega v stanovanju v Hrvaški Neuzini dolgoletnega obč. beležnika Stjepana Berkovića. Policija je uvedla preiskavo, pa ni mogla ugotoviti vzroka njegove smrti. Brat pokojnega je nekoga dne napadel s samokresom ženo pokojnega Stjepana Nekšića, češ, da je ona kriva smrti njegovega brata. Živela je v isti hiši z Berkovičem in je bila z njim sprta ter ga je zastrupila. Na podlagi te obtožbe je državno pravdnstvo uvedlo novo preiskavo v tej smeri, da se pojasni zagonetna smrt občinskega beležnika.

— Težka nesreča v Zagrebu. Včeraj popoldne se je pripetila v Zagrebu na Novem Radeničnem dolu velika nesreča, ki jo najbrž zahteval življenje ponesrečenega delavca. 27letni delavec Dragotin Lovrenčič je splezal na drog, da bi popravil pokvarjeno električno napeljavo. Ko je delavec popravljal vod, se je trhlil drog nenadoma zrušil in pokopal pod seboj delavca. Mimoideči so mu prihiteli na pomoč in rešili voz ga je odpeljal v bolnico. Zdravniki so ugotovili, da ima delavec težke poškodbe, katerim bo najbrž podlegel.

— Član Čarugine tolpe pred sodiščem. Iz Osijeka poročajo, da se te dni vrši razprava proti zadnjemu članu Čarugine razbojniške tolpe, ki so ga sivočelasti prijeli v Skopju. Razbojnik se piše Josip Rebić in je edini še živeči član Čarugine tolpe. Dolgo se je skrivaj, končno ga je izdal neki seljak, pri katerem je bil razbojnik za hišnega in ki mu je zaupal svojo bujno preteklost. Državno sodišče Rebića obtožuje udeležbe pri razbojništvih, ki jih je izvršila Čarugina tolpa.

— Obsodba zastrupilke. Sodišče v Osijeku je obsodilo na 8 let težke reče Katio Kolenček iz Markovca. Obtožena je bila, da je hotela zastrupiti svojega očima Andrijo Kraljeka. Primesala je jedi strupa ter jo dala očimu. Obtoženka se zagovarja, da je hotela očima samo omamiti, da bi ga pretele, ker je z njeno materjo zelo grdo ravnal. V jed mu je pa dala preveč omotičnega praška. Kraljeka je rešil sosed, ki mu je dal piti mleka, da je izpljuval strup. Pozneje je Katica očima tako pretelepa, da je podlegel poškodbam.

— Iz Ljubljane. —lj Krasno planinsko predavanje. Snoči je priredil turistiški klub „Skala“ v kinu Matici predavanje znanega alpinista Karla Koraneka z Dunaja o valiških gorah velikanih, o najromantičnejšem delu Alp. Dvorana je bila nabito polna. Tako dobro obiskanega planinskega predavanja v Ljubljani že dolgo nismo imeli. Predavatelj je v skrotrnem predavanju popeljal poslušalce v biser prekrasne Svice Wallis in opisal svoje ture na mnoge gorske velike. Visoke nad 4000 m. Predavanje so pojasnjevale krasne kioptične slike, ki jih je posnel predavatelj sam na turah. Najzanimivejši del predavanja je bilo opisovanje izredno težke plezanje ture na veličastnega gorskega velikana Mutterhorn, ki se po pravici naziva gora gor. Predavatelj je posnel tega velikana od raznih strani, od blizu in od daleč in prikazal je slike, kakršne se vidijo le redko. Predavanju so bili priključeni trije krašji filmi: sicer o Bodenskem jezeru, o smučanju v Krkonosih in o plezanju v širokih planinah. Občinstvo je poslušalo predavanje z največjim zanimanjem in se zahvalilo predavatelju z viharim odobravanjem. Turistovskemu klubu „Skala“ gre vse priznanje, da je poskrbel za to krasno planinsko predavanje.

—lj Za nocojšnji koncert pavskega zbora Glasbene Matice pod vodstvom opernega ravnatelja Mirka Polića vlada v Ljubljani izredno zanimanje. To pa v resnici zasluži izvrsten program koncerta kakor tudi izvajanje, ki je po sinočnji glavni vaji sodeč v resnici izvrstno. Program koncerta je zato izredno pomemben, ker se izvajalo izključno de domača jugoslovanska dela za zbor, soli in orkester. Na koncertu sodejelo poleg Matičnega zbora solisti Svetozar

V nedeljo, dne 5. maja vsi planinci in planinke k OTVORITVI DOMA

v Kamniški Bistrici! Turistovski vlak vozi iz Ljubljane ob 5.37 zjutraj in odhaja iz Kamnika ob 20. uri zvečer.

Banovec in Pavel Grba ter operni orkester, pomnožen s člani orkestralnega društva in gojenci konservatorija. Vstopnice so do 6. uri v predprodati v Matični knjigarni, od 7. ure dalje pa pred vhom v glavno uniojsko dvorano. Opozarjamo, da se dobi pri blagajni tiskano besedilo petih zborov. Občinstvo pa prosimo, da pride pred 8. uro, ker je začetek določen točno za 8. uro zvečer.

—lj Javna zahvala. Svojsmo objavili apel na našo javnost, naj se usmili bednih ruskih otrok v barakah pri glavnem kolodvoru in jim prikoži v nujni sili na pomoč s obliko, perilom in jestvinami. Pozivu so se odzvali plemeniti darovalci, ki so pripomogli preskrbeti rusko deca vsaj z najpotrebnejšim. Ljubljanski krajevni odbor Ruskega rdečega križa se jim tem potom iskreno zahvaljuje.

—lj Občni zbor ljubljanske borze za blago in vrednote. 23. t. m. ob 16. se bo vršil IV. letni občni zbor ljubljanske borze za blago in vrednote v borznih prostorih, Kongresni trg št. 9/1. Na dnevnem redu je poročilo borznega sveta o poslovnem letu 1928, poročilo tajništva, poročilo finančnega odbora, odobritev bilance in podelitev razrešnice borznemu svetu, volitve petih članov borznega sveta, 3 članov finančnega odbora in 2 članov borznega razsodišča.

—lj Glavna skupščina Zveze za tujski promet v Sloveniji. V soboto 11. t. m. ob pol 11 se bo vršila v prostorih Zbornice za TOL (prilijže deeno) v Ljubljani glavna skupščina Zveze za tujski promet v Sloveniji z običajnim dnevnim redom.

—lj Senzacija za Ljubljano bo tvoril nastop Bakerjeve z njenimi erotičnimi plesi o priliki jurjevanja na gradu. Ničče naj ne zamudi te prilike!

283-n

Pristopite k „Vodnikovim družbi“

K današnjemu koncertu Glasbene Matice

Pojasnilo k posameznim točkam koncerta, ki ga priredi drvi ob 20. v uniojski dvorani pevski zbor Glasbene Matice

Ljubljana, 3. maja.

Za svoj letošnji koncert je uspešno „Glasbeni Matici“ sestavili čisto jugoslovanski program vokalno - instrumentalnih skladb, ki so nastale v poslednjem desetletju pod blagodejnim vplivom naše materijalne in duhovne svobode. Lajovčev „Psalm 41. in 42.“ je komponiran l. 1922. Baranovičeve pesmi l. 1927. Gotovčeva muzika za Gunduličev „Dubravko“ celo leta 1928. Lajovčev delo je bilo izvajano prvič l. 1923. Baranovičeve pesmi so doživle svoje krstno izvajanje pred dvema tednoma v Zagrebu. Gotovčeva suita se v tej obliki izvaja sedaj prvič.

Lajovčev „Psalm“ je široko koncipirana in monumentalno zgrajena kompozicija za tenor solo, mešani zbor in veliki orkester. Je to pesem breprenaja iznanca po svobodi in bogu. Zbor predstavlja deloma sovražno trumo, ki ga izliva: „Kie je tvoj bog, ki daje pomoč?“, deloma glasove tolažnikov, ki ga vzpodbujajo.

„Kaj, duša vedno se žaluješ, kaj mi brepuno omedluješ v boga zaupaj pomočnika.“

Še pride čas, da povzdiguješ obraz prijaznega rešnika!“

Zborovski stavki so izredno jasno karakterizirani, prvi po ostri in trdi harmonizaciji, drugi po široki liniji in himničnem karakterju, ki se, stopnjuje do zaključne četverglasne fuge. Glavna melodična linija dela pa je rezervirana tenorovemu solu, ki se stopnjuje od začasnega bolečega stavka („Kot jelen hlepi po vodi studeni“) preko meditativnega široko zasnovanega tempa („Medli in mre duša mi sredi nadlog“) do dirambično razgibane „/a mere („Kako pretresa mi dušo prežalno, ko pota spominjam v Gospodov hram“). Tak resnično v petčetrinskem taktu občuteni tema je široko izpeljan. Ni mi znana v naši literaturi druga kompozicija, ki bi se dala primerjati s tem stavkom z ozirom na tematično zanimivost, tehnično sigurnost, s katero je izpeljan in končno tudi z ozirom na glasbeno vrednost. Obžalovanja vredno je dejstvo, da se nam tudi tako redko prilika za izvajanje takih del, ki bi se morala še in in še študirati. Mogoče bi se naši mladi le dali odvrniti od onega brezplodnega forsiranja ultra-modernističnega stila v korist resnično občutene, prave, iskrene muzike.

Instrumentacija je interesantna, pestra, polna, nikdar pa preobložena. Takemu orkestru se dajo izrabiti vse gradivke od najmanjšega pp pa do silnega ff. V celoti, delo, ki ima svojo notranjo in zunanjo pteno in ima polno pravico do stalnega življenja.

Krešimir Baranović je pravzaprav Dalmatinec, toda uživel se je v zagrebiški in zagorski milje kot skoro noben domači muzik. Posebno jasno se to občuti v njegovih treh pesmih za bariton in orkester: po besedi Frana Galovića v kerkavskem dialektu. Ta dialekt tvori nekak prehod iz slovenskega v hrvaški jezik ter je po povdkih in mnogih besedah istoveten s slovenskim.

Te tri pesmi prikazujejo zagorskega muzika s karakterističnimi, ki so mu lastne: dobrodušnega, priprosteja, toda pri tem globoko mislečega, skoro bi rekel zagonetnega v svoji miselnosti: gostoljubnega, sebojaka, toda z nekako sentimentalno prismo.

Prva pesem „Pozdravljenje“ kontemplativnega značaja: „Nečega se navek ja bo-

Iz Celja

— Zgodba o mesarskem nožu. Zadeva je tako zamotana, da jo bodo učeni gospodje s težavo rešili. Mesarski pomočnik Jernej je na policiji natančil, da mu je med delom v mestni klavnici izgubil njegov mesarski nož, katerega je nedavno kupil za težke „kovačec“. Obenem je nož podrobno opisal in povedal, da ima na ročaju vizgano črko F. Nož so našli pri njegovem tovarišu Jakobu. Ta pa trdi, da je bil nož njegov že od tedaj, ko ga je kupil v neki celjski trgovini. Baje pa mu je kmalu po nakupu brez sledu izginil. Pred dnevi šele ga je našel na mizi v klavnici in ga takoj spoznal kot svojo last. Težko bo ugotoviti, kdo izmed obeh pomočnikov ima prav.

— Hud ruski bratec. V Pajmanovi delikaten trgovini je pil l. maja popoldne Rus Fjodor F., delavec na dr. Božičevem posestvu na Polulah pri Celju. Nenadoma pa se je Rus razjezil in se je prišel brez vzroka pripraviti za ostalimi gosti. Celo s pretepom je grozil. Poklicani stražnik je s pomočjo nekoga svojega tovariša odpeljal Rusja na stražnico, kjer so ga radi pijanosti vtaknili v zapor. Tu pa je šele dospel Rusov srd do pravega izraza. Razbil je v besnosti veliko leseno posodo, ki služi jetnikom policijskega zapora v gotove namene. Tudi pokrova te važne posode ni pustil celega. Policija si ni želela drugače pomagati, kot da je divjega ruskega brata uklenila, kar ga je šele pomirilo.

— V obraz mu je vriskal. Dninar Martin S. iz Ljubljane pri Celju se je vračal v sredo zvečer precej okajen iz Celja proti svojemu domu. Na Glavni cesti v Gaberju je srečal službojočega policijskega stražnika, kateremu je na ves glas pojasnil, da „so vsi Slovenci za en d...“. Obenem pa je tako divje tulil, kot da je ušel iz menežarije. Ker se ni hotel pomiriti in je budil mirne prebivalce Gaberja iz sladkega spanja, mu je stražnik napovedal aretacijo. Tedaj pa je Martin stražniku glasom policijske prijave skar v obraz zavriskal, kar je pač moralo biti zelo hudo. Martinovo identiteto so ugotovili po nekem kazenskem pislnem nalogu, ki so ga našli v njegovem žepu. V kratkem bo prejel seveda nov kazenski nalog.

Druga točka prinaša groteskno tekmovanje med Divljakom in Gorštakom, dvema satirama. Eden se trudi s svojo piščalko (sviračo), drugi pa z dudami (duple). Efekt je komičen, grotesken ples. Nato nastopijo vile, ki s svojim mehkim zborom prinašajo svojevrstno razpoloženje. Naslednje kolo (igra pastira in pastirica) je izredno duhovito instrumentirana točka. Sledi občuteni intermezzo »pastorale tristet z lepim solom angleškega roga. S to točko kontrastira naslednja: »zbor i ples satira«, polna divjih in razposajenih ritmov. »Svatovska pjesma« je seveda svečan, homofon zborovski stavek, ki ga zaključujejo težki akordi pihal in harfe. Delo zaključuje veličastvena himna svobodi, ki je zgrajena na enostavnih koronalni melodiji in se stopnjuje preko ogromne gradacije do nenavadno pompoznega finala.

Ideal Dubrovčanov je bila svoboda, v kateri so videli »dar, u kom sva blaga višnji nam Bog je do«. In res, prav so imeli, da so jo tako ljubosumno hranili. Trpljenje ostalih Dalmatincev ki so ječali pod beneškim gospodstvom jih je dan na dan svarilo pred izgubo tega najdragocenejšega biserja, ki je po Gunduliču:

—Uzroče liti in naše sve slave.

Uresu jedini od ove Dubrave«.

Zato je tudi napisal svojo »Dubravko« (personifikacija Dubrovnika), da posvari svoje someščane pred lahkomišelnim zapravljanjem in kvarjenjem narodnih dobrin kot so: pravica, poštenost, resničnost, ljubeznost. Delo je bilo prvič izvajano leta 1628 pod arkadami kneževskega dvora v Dubrovniku. Ivan Franjin Gundulič največji dubrovaški pesnik in vsekakor eden največjih jugoslovanskih (rojen 1588 l.) je poleg »Dubravke«, prve drame slovenske literature napisal veliki epos »Osmant« in veliko lirsko pesem »Suze sina razmetnoga«.

Kako je ciganka zdravila ameriškega Slovence

V kraju Conemaugh živi več Slovencev, med njimi tudi Janez Bartol. Bartol je več let boleha na hudi želodčni bolezi. Zatekal se je k raznim specialistom, toda nihče mu ni mogel pomagati. Končno je ves obupan sklenil poskusiti srečo tudi pri cigankah.

Nekoga dne so namreč v naselbino prišli cigani. Govorili so erbohrvatsko in zahtevali, da so doma iz Slavonije. Slovenci so jih bili veseli in Bartol je takoj poslal staro ciganko in jo prosil naj ga izleži.

Ciganka je bila takoj pripravljena pomagati mu. Najprej se je seveda zanimala če ima kaj denarja. Ko ji je odgovoril, da ima v banki 1700 dolarjev, je zmajala z glavno, rekob:

— Zal ni dovolj, potrebujem 2000. Ne smeš misliti, da potrebujem denar samo, pač pa zate. Hočem ti samo pomagati in ni mi do tvojega denarja. Pojdi v banko, dvigni ves denar in prinesi mi ga. Vprito tebe ga zašijem v pas in priložim bankovcem žudodelna zrna, za katera ti ne smeš vodeti. Pa si priverže okoli trebuha. Prepričana sem, da ozdraviš v enem tednu.

Ves vesel je šel Bartol v banko in dvignil težko prisluzene prihranke. Bilo je 1700 dolarjev, dodaj je še 300 dolarjev in odšel h ciganki. Dal ji je denar, vzela ga je in zasilja v pas. Nato mu je ukazala, naj si ga priverže okoli trebuha.

Bartol je storil kakor mu je bilo ukazano in nočil je teden dni pas na trebuhu. Bolezen pa se ni hotela obrniti na bolje. Bartolu je želodec vedno bolj nagajal in končno se je napolnil ponovno h ciganki, ki je pa ni našel. Sotora, kjer so bivalirali cigani, ni bilo več in z njim vred je izginila tudi stara ciganka. Bartol je slutil, da ni vse v redu in doma si je odvzel pas. Prerezal ga je in našel v njem samo 25 dolarjev. Moč je odšel na sodišče in prijavil sleparjo.

Seveda o ciganki ni bilo nič več duha ne sluha. Ubogi Bartol je ostal brez dolarjev, a želodec mu še vedno nagajal. Ciganka ga je osleparila za 110.000 Din.

Zanimivosti s prvenstvene tekme

Nedeljska prvenstvena tekma med Ilirijo in Primorjem, ki je končala z lepo in zasluženim zmago Primorja je privabila na igrišče Ilirije nad 3000 gledalcev, kar je za naše razmere pač rekordno gledalstvo. Lahko rečemo, da je bilo to do zdaj najboljša obiskana domača tekma. Pri blagajni je bilo prodanih 2060 vstopnic in če računamo okoli 100 rezijskih ter brezplačnih vstopnic in okoli 100 »deseterincev«, ki jim plet nikoli ni dosti visok, je bilo na tekmi najmanj 2300 gledalcev. Podsvetvena blagajna je inkasirala okoli 32.000 Din. Publiku na tekmi je bila izredno mirna in disciplinirana. Iso vella za obe moštvi, ki sta sice igrali ostro, vendar v mehak fufnase. Seveda je bila to v glavnem zasluga dunajskega sodnika g. Miesza, ki si je v svojem spretnim in objektivnim nesiopom namah pridobil simpatije Ljubljancov.

Od inkasirane vsote sprejme uprava Igrišč Cetrtno, 2400 Din je prejel sodnik kot honorar in za potne stroške. Taksa, ki jo sme zaračunati sodnik za sojenje vsake izmuzneke tekme, znaša pet dolarjev dnevno, to je okoli 280 Din. Po tekmi so imeli amogavolni banket v Dvoru. Ilirija pa je v hotelu Struclki priredila poudravnje večera in banketa se je udeležil tudi dunajski sodnik, ki se je zelo laskavo izrazil o naši publikii in obenem priznal, da je pri nas nogoimet kot amaterski sport na razmeroma prav lepi višini.

V gimnaziji.

— Kdaj je bil rojen Prešeren?

— V knjigi to ni povedano, gospod profesor.

— Ne? Kaj pa tole: Prešeren 1800?

— A tako! Misliš sem, da je to številka njegovega telefona.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Slovenskem Narodu“!

August Blanche:

Na valovih strasti

Roman

Pisimo je bilo brez podpisa.

— Morda je to past? — je pomislil Cambon. — A če je past, kakšen namen ima? Morda me hočejo izvesti iz mojega stanovanja, da bi ga v moji odsotnosti preiskali. Pa tudi če bi to hoteli, čemu ti ovinki? Saj sem vendar čez dan večinoma odsoten tako, da če bi slutili... Ne, noben službeni duh policije ni napisal tega pisemca... noben policijski agent ne piše na tako finem papirju in nima tako finega parfuma. Nedvomno je pisala ženska, in sicer iz tako zvanih boljših krogov. Poznam samo dve, ki bi se utegnili zame zanimati, samo dve, ki sta dovolj bogati, da si lahko privoščita kočijo in maskirano komornico. Toda katera teh dveh mi piše? Dražestne, temnomodre oči bi nedvomno ne moge napisati takega pisemca, pač pa odgovarjati črnim, bleščecim. (Vidimo torej, da je imel Armand o modrih očeh neprimerno boljše mnenje nego o črnih. Morda zato, ker so ga spominjale materinih oči). Da, to je moja dama iz Jardin des Plantes. — je nadaljeval svoj samogovor. — O tem sem trdno prepričan. Saj nisem tako slep, da bi ne bil pazil, kako me je oni dan gledala, a zdaj menda prekipeva hvaležnosti, da sem jo iztrgal iz levjih šap. Toda ali naj grem tja? Ali naj slepo drvim v pustolovščino, ki utegne imeti resne posledice? Ne, ne smem se pojaviti na Place Vendôme, nočem biti slepo orodje kapric odlične dame. Kakajno me važnejši opravki, nego je... Toda kaj nisem trdno sklenil opozoriti damo, da ji preti nevarnost, da ji streže Bel Medved po življenju? Če bi se ji pripetila nesreča od te strani, bi si po pravici očital, da je nisem pravočasno opozoril na nevarnost. Da, moram se odzvati njenemu vabilu, nujno potrebno je, da vstopim jutri od osmih zvečer v kočijo in si dam zavezati oči, kajti sam tako bo mogoče rešiti leponemarno, da je ne zadene ista usoda, kakor je zadela Madelon.

Tako je razmišljal Cambon, ko je hodil po siromašno opremljeni sobici. Kar se je zdržnil in obstal. V glavo mu je šinila nova misel. Stopil je k vratom in jih zaklenil, potem je na planil k oknu in spustil zavěso. Končno je porinil posteljo k vratom in omaro od stene k oknu tako, da je bilo skoro zakrito.

Ko je končal te varnostne ukrepe, je vzel svečo in stopil tja, kjer je stala prej postelja. Tu je pokleknil in postavil luno na deske. Kmalu je opazil v ozki špranji jekleno žico, ki je bila menda nalašč upognjena in ovita okrog deske. Previdno je prijel žico in jo naravnal. Potem jo je stlačil tako, da se ni videla. Ko se je je dotaknil, je porinil nož v špranjo in dvignil pokrov, pod katerim je bila tako velika odprtina, da je mogel človek zlezi skozi njo.

Cambon je vzel luč in zlezel skozi odprtino. Prispel je v tako nizko klet, da se je moral po vseh štirih plaziti naprej. Začel je tipati po kamnitih tleh in znoja je otipal ono jekleno žico, ki jo je bil potisnil skozi špranjo.

Ravnal je zelo previdno, da bi ne stopil na žico, ki se je vlekla očividno do konca kleti. Plazil se je ob žici in pazil, da je ne zgreši.

Žica se je izgubljala v steno. Tudi za to steno se je Cambon zelo zanimal. Posvetil je in opazil ročaj, za katerega je potegnil. Po tem je potisnil roko v steno, v klet so se zavalili štirje kamni in nastala je odprtina, skozi katero je mogel Cambon zlezi. Luč je pustil v kleti.

Cambon je prispel v mnogo globljo in daljšo klet. Od nekod iz globine se je širila motna svetloba. Ko je imel za seboj kakih deset do dvanaest stopnic, je začutil pod seboj vlažna ilovnata tla. Blizaj se je kraja, od koder se je širila svetloba. Nagnil se je k odprti svetilki, jo potegnil previdno k sebi in zaprl njeno mala steklena vratca. Po tem si je ogledal ročaj svetilke, na katerem je bila pritrjena jeklena žica, nedvomno ista, o kateri smo že govorili in ki je bila napeljana skozi obe kleti. Cambon jo je odvil od ročaja svetilke, nakar se je ozrl po kleti.

Blizu kraja, kjer je bila svetilka, je stal sodček. Cambon se je ustavil pred njim in začel jemati iz žepa zavojčke, ki jih je polagal v sodček. Da je bil sodček že poln, se je takoj poznalo, kajti zavojčki, ki jih je spravil vanj Cambon, so morali iz njega. Ko je Cambon izpraznil vse žepke, je pobral svetilko in se napotil previdno ob steh nazaj. Luč je obsevala veliko skladišče mušket, pištol, sulic in mečev. Orožje je deloma viselo na stenah, deloma pa bilo prislunjeno k njim.

To je bila torej prava orožarna. Cambon je pasel oči na orožju. Zdal je potegnil meč iz nožnic in zamahnil z njim na vse strani, zdaj zopet je napel petelina muškete ali pištole, ali pa je dvignil železno kopje, da se prepriča, če je ostro. Skratka, orožarna ga je zelo zanimala.

Preizkusil je že dvanaest mečev in mušket in baš je hotel sneti s stene dvocevko, ko je naenkrat umaknil roko in se ozrl na najoddaljenejšo steno kleti.

— Že zopet ta ropot! — je zamrmral. — Že četrti večer ga slišim. Kaj neki je tam v sosedni kleti? Kdo zahaja v njo in kaj počneja tam?

Cambon je stal dolgo molče in razmišljal, kaj bi to pomenilo.

Končno se je odločil. Stopil je k steni, od koder se je slišal ropot, ki ga je že četrtič presenetil, in nastavil je uho na zid. Tako je stal in prisluškoval dolgo.

— Zdi se, da razbija nekdo po kovini. — je pomislil Armand. — Nedvomno je tam klet, podobna moji. Toda kako priti tja? Iz moje hiše ni vhoda v sosedno klet. Iz katere hiše bi se dalo priti tja?

Cambon je razmišljal in prišel do zaključka, da je med sosednimi hišami obljubena samo ena, namreč ona, ki stoji tik ob plotu njegovega vrta. Del kleti, v kateri je bila orožarna, je bil pod vrtem in najbrž je ločil ta del od sosedne kleti samo zid. Sosedna klet je morala biti pod istim vrtem in zvezana s temeljnimi zidom, na katerem je stala obljubena hiša.

V tej hiši je stanoval, kakor vemo, duhovnik, enako pogumen, kakor je bil Armand Cambon.

Kakšna bo razstava v Barceloni

Stroški bodo znašali nad 1300 milijonov Din — Španci pravi, da bo njihova razstava zasenčila znano angleško razstavo v Wembleyu l. 1925

Letos bo pozornost vse Evrope in tudi Amerike obrnjena na ogromno mednarodno razstavo v Barceloni na Španskem. Razstaveni prostor bo obsegal nad 120 ha in stroški za razstavo bodo znašali v naši valuti nad 1 milijardo 300 milijonov Din. Vračunani pa niso stroški za privatne paviljone in razna zabavišča. Še nobena razstava v Evropi ni bila združena s tako ogromnimi izdatki in Španci trdijo, da bo barcelonska razstava po lepoti paviljonov in pestrosti razstavljenih vzorcev prekašala celo znano angleško razstavo v Wembleyu pri Londonu leta 1925. Istočasno se bo vršila špansko - ameriška razstava v Sevilji, ki bo barcelonsko izpopolnjevala tako, da bosta tvorili privlačno celoto in privabili nedvomno velike množice posetnikov iz Evrope in Amerike.

Razstava v Sevilji bo otvorena že 9. t. m., barcelonska pa 19. t. m., če bodo priprave do tega časa končane. Mesto Barcelona se mirno pripravlja na razstavo, od katere si obeta mnogo dobička. Grade se novi moderni hoteli, v katerih bodo baje cene maksimirane tako, da nobenega tujca ne bodo izkoriščali. Razširjajo in tlakujejo se ulice, ki vodijo na razstavišče, zgrajeno za mestom v krasni legi pod vrhom Mont Juichem. Uvajajo se nove avtobusne in tramvajске zveze in mestna občina si na vse način prizadeva okrasiti mesto, ki šteje nad 1 milijon prebivalcev. Ni torej čuda, da bo razstava zelo privlačna za tujce in turiste tem bolj, ker nudi mesto samo mnogo zanimivosti.

Najprikladnejši čas za potovanje v Španijo je spomlad, ko se ne treba bati preludne vročine, posebno ne v Barceloni, ki leži v krasnem morskem zalivu ob vznožju katalonskih gor tako, da tudi poleti vročina v mestu ni prehuda. Svetovna razstava napravi iz Barcelone še lepše mesto in pokaže svetu v mavričnih barvah južnega solnca najlepše, kar premore Španija.

Barcelonska mednarodna razstava bo obsegala tri velike skupine, in sicer: umetnost v Španiji, industrija s pripadajočimi panogami in sport z vsemi njegovimi čimbeli. Skupina umetnost zavzame Narodno palačo, krasno poslopje, v katerem bodo zbrane največje umetnine. To bo po načrtu največja palača razstave, obenem pa najlepša, najvažnejša in najbogatejša. Seveda ne bo zgrajena v banalnem slogu španske renesanse. Visoka bo 20 metrov, kupola pa 60 metrov. V slavnostni dvorani bo prostora za 20.000 ljudi tako, da bo to največja razstavnica dvorana, kar jih je kdaj videl svet. Palača bo pravi muzej španske umetnosti in v nekaterih delih plastična slika vsega špansko-romanskega umetniškega udejstvovanja. Zanimivo dopolnilo te skupine bo španska vas, sestavljena iz tipičnih španskih hišic in prizorov iz kmetijskega življenja. To skupino bo izpopolnjevala razstava modernega slikarstva, kiparstva in lepe umetnosti

sploh. Palača, v kateri bodo razstavljene umetnine, obsega 31.279 kv. m.

Druga skupina bo obsegala največje proizvode industrije, poljedelstva in trgovine in bo razdeljena na več oddelkov. Prvi oddelki bodo obsegali gošnje silo in splošno mehaniko, drugi stroje, aparate itd., tretji organizacijo dela, posvetovalnice za izbiro poklica, higijeno in delavsko zavarovanje, četrti poljedelstvo in živinorejo, peti rudnike in livarne, šesti tekstilno industrijo in konfekcijo, sedmi stavbarstvo in mestne urade, osmi umetnostno industrijo, deveti grafiko in tisk, deseti razne pripomočke za znanost in umetnost, enajsti komunikacije in promet, dvanaesti kemično industrijo. Ta skupina bo nameščena v celi vrsti monumentalnih palač, med katerimi se bodo zlasti odlikovale narodno - gospodarska, industrijska z ogromno rotondo, tiskarska in električna.

Razstavi bo priključen velik stadion, ki bo zasenčil vse dosežane olimpijske stadione, kajti obsegal bo 45.220 kv. m in ob njem bodo zgrajeni posebni športni paviljoni, ki bodo tvorili s stadionom celoto. Na stadionu se bodo vršile med razstavo sportne manifestacije, mitingi in tekme, katerih se udeležijo odlični športniki skoro vseh evropskih in ameriških narodov. Poleg tega je na programu več kongresov in drugih atrakcij tako, da bo privlačnost razstave čim večja.

V slučajih zastupljenja, povzročene po pokvarjenih jedilih, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfinu, opiju, kokainu, je vporaba naravne »Franz Josefove« grenčice bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navaajo, da pri zastupljenju s svincom, staropreiskušena »Franz Josefova« voda ne odpravi samo trdovratno zapoko, temveč da učinkuje tudi kot specifično protisredstvo. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Triki pariških kokainistov

V nekem kabaretu na Montmartru v Parizu se je odigral te dni zanimiv prizor, ki priča, kako premeteni so prodajalci kokaina in morfija. Med gosti se je smukal poleg drugih prodajalcev tudi mož s polnim košem doprsnih kipov raznih slavni Francozov. Občinstvo kipov ni občudovalo, ker ni bilo nič posebnega, pač pa se je čudilo izredno visokim cenam. Prodajalec se je sukal samo okrog nekaterih miz, ki mu jih je označil vratar kabareta. Govoril je tiho, vendar so ga gostje pri sosednih mizah slišali. Za Molierov kip je zahteval 500 frankov, za Napoleonevega pa celo 1000.

Gostje so segali po denarnicah in kupovali kipe. Kar se je oglašil močno vinjen Američan, ki je hotel kupiti Napoleonov kip, toda prodajalec se zanj ni zanimal. Končno je Američan vstal in se primajal k mizi, na kateri so stali kipi. Prevrnil je Napoleonov

kip, ki se je razbil. Iz kipa se je vsul bel prašek. Američan je poslinil prst, pokusil prašek in je zasepetal: kokain. Potem je razbil Molierov kip in našel v njem morfin. Na videz pijani Američan se je takoj streznil. Potegnil je iz žepa piščalko in zapiskal. V kabaret so takoj navahili redarji in detektivi, ki so čakali zunaj na znamenje. Izkazalo se je, da je dozdevni Američan detektiv, ki je že davno vedel, da prodajajo v kabaretu kokain in morfin, pa ni mogel priti prodajalcem do živega.

Geološko proučevanje Rusije

Vsako leto potuje po Rusiji mnogo znanstvenih ekspediciij, ki raziskujejo ogromno rusko zemljo v vseh smereh. Največ znanstvenih ekspediciij proučuje rusko zemljo iz geološkega vidika. Geologi so že proučili Koljski polotok, Pečorsko oblast, Jakutsko, Kamčatko, bregove Bajkalskega jezera, srednjeazijsko puščavo, Kavkaz itd. Namen teh ekspediciij je izdelati enoten geološki zemljevid sovjetske Rusije. Delo hitro napreduje in kmalu bo geološki zemljevid prostrane ruske zemlje izdelan.

Lani so organizirali v Rusiji 594 geoloških ekspediciij. Rezultat njihovega dela se vidi sedaj na posebni razstavi, kjer je zbrano vse, kar so doznale geološke in mineraloške ekspediciije. V Kazakstanu so odkrili tri bogata ležišča med, kakršne ni na vsem svetu. V rudi je celih 10 odstotkov medu. V Uzbekistanu so odkrili tako bogata ležišča svinca, da bo imela Rusija lastnega svinca za cela desetletja. Velika so tudi ležišča azbesta in sovjetski zbest je tako izborne kakovosti, da delajo zanj reklamo celo v Ameriki. Ležišča soli so v Rusiji ogromna. Ekspediciije so dosegle velik uspeh tudi na paleontološkem polju. V leningradski oblasti so našli dobro ohranjeno okostje ogromne ribe heterosteus asmusi, dolge 10 metrov. Ta riba je živel v devonski periodi. Letos bo organiziranih okrog tisoč geoloških ekspediciij, ki bodo nadaljevale proučevanje ruske zemlje.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

OČE IN SIN

Oče kara sina: Ne razumem, kako moreš biti tako len in malomaren. Zame je edina zabava na svetu delo.

— Ze prav oče, toda priznati moram, da ne morem živeti samo za zabavo.

Oče ima prav.

Mati sinčku: Kadar jaz govorim, moraš ti molčati.

Oče: Ze prav, toda bojim se, da se bo sploh odvadil govoriti.

Milijonski razred je tu

Dne 7. t. m. prične žrebanje drž. razredne loterije in bo trajalo ves mesec.

Pravica do obnove srečk

traja samo do 5. t. m., od tega dne dalje pa ima vsak prodajalec pravico srečke prodati novo prilaženim igralcem, na kar opozarjamo vse posetnike naših srečk.

Težki tisočaki

bodo zopet izplačani na naše srečke. Zato se naj oni, ki hočejo poskusiti svojo srečo, takoj napote v našo hranilnico, kjer je nekaj srečk na razpolago. Naši igralci bodo, kakor vedno, po dnevnem časopisu obveščeni, katere pri nas kupljene srečke so bile izžrebane.

Zadružna hranilnica, r. z. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

NAZNANILO PRESELITVE

Naznanjava cenjenemu občinstvu, da sva PRESELILA svojo pleskarsko in ličarsko delavnico iz Karel Kotnikove ulice 3 v

Kolodvorsko ulico 23

Cene konkurenčne tako, da se zamore dela še vedno solidno in strokovnajaško izvršiti. V nadi, da ostaja cenjeno občinstvo nama naklonjeno, se že v naprej zahvaljujemo.

IV. BRUNČIČ & F. REBERNIK
Kolodvorska ulica 23

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Nov gramofon

(kovček) s ploščami zaradi selitve zelo ugodno naprodam. Ogleda se danes do 7. ure zvečer na Dobrobranski cesti št. 7, l. levo. 919

Strojepisni pouk

učna ura 4 Din. Večerni in dneveni tečaj za začetnike in izveščanje. Christofor učni zavod, Dobrobranska cesta 7, l. 918

Posestvo

prodam v gorenski vasi Rateče. Hiša s trgovino, gospodarsko poslopje, 1 travnik, 4 njive, 3 gozdi, pripravno za gostilno, 10 minut od postaje, primerno za vsako trgovino. Poizve se pri lastniku Jožef Jesih, Medvode. 912

2 krojaška pomočnika

sprejemam takoj za finejša dela. Pogoj po dogovoru. Ponudbe na naslov: Jurij Kastelic, krojaški mojster, Semič, Belokrajina. 916

Čevlje

v kemično barvanje sprejema trdka M. TREBAR. Ljubljana, Sv. Petra c. 6. Najboljše barve za barvanje čevljev znamke »Wibra« in »Renold« vedno v zalogi. 46/L

Postrežnico

sprejemam takoj za celodnevno ali po dogovoru za lahko delo s hrano. Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 933

2 sobi

oddam takoj. Polizvedbe pri kamnoseku Vodnik, Kolodvorska 34. 926

Brivski pomočnik

vešč bub štuca in dober brivec, mlad, išče mesto za takoj ali po dogovoru. — Krauskopf Henrik, brivski pomočnik, Zagorje ob Savi. 929

Ključavničarske in mizar. pomočnike ter mojstra

sprejme tvornica vagonov v Smeder. Palanki. Akordno delo. Hrana je mogoče dobiti v tovarniški kantini za 10 Din dnevno (zajtrk, kosilo in večerjo). Ponudbe poslati na upravo tovarne v Smeder. Palanki do 10. t. m. 930

Tesače

(plankačarje) sprejemam takoj v trajno delo Martin Ročnik, Zavodnje—Soštanj. 931

Princeska Zvezdana

Iepa knjiga za naše malčke s 120 minicnimi risbami o čudežnih prigodah male princeske.

Stane samo Din 12.—, po pošti Din 13.—

Dajte otrokom nedolžnega veselja in dobre volje

Knjige je dobiti v oglasnem oddelku »Jutra« v Prešernovi ulici števil

BAD-NAUHEIM

Nemčija

Postaja Dvliaka proga Hamburg—Berlin—Kassel—Frankfurt a. M.—Basel
45 minut od Frankfurt am Main.

Svetovnoznan ogljikove kisline bogate topli vrelci kuhinjske soli (30, 5-34, 4° C.)

Nedosežni pri boleznih srca in arterij, revmi, protinu, bronhitis, trpljenju hrbtenice, neza moza in živčnem trpljenju.

Izbrane zabave. — Vseh vrst sport.

Vsi novodobni zdravilni pripomočki. — Lepo, prijetno okrevanje.

Izborna preskrba ob primernih cenah.

Prospecte daje kopališka in zdraviliška uprava Bad Nauheim in potniška pisarna.